

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γραφείο Γενικού Διευθυντή

Αρ. Φακ.: Υ.Ο. 13.23.003
Τηλ.: 22601135
Αρ.Φαξ: 22602743
Email: katdemosthenous@papd.mof.gov.cy

18 Ιανουαρίου, 2024

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. 1747

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Επίτροπο Εποπτείας (ΓεΣΥ),
Επίτροπο Νομοθεσίας,
Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα / Επίτροπο
Πληροφοριών,
Πρόεδρο Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού,
Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού,
Επίτροπο Διαφάνειας,
Διοικητή Κυπριακής Υπηρεσίας Πληροφοριών,
Γενικούς Διευθυντές Υπουργείων, Υφυπουργείων, Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης,
Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Γενικής Διεύθυνσης
Περιβάλλοντος,
Αρχιπρωτοκολλητή,
Γενικό Λογιστή,
Έφορο Εσωτερικού Ελέγχου,
Έφορο Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών,
Πρόεδρο Εφοριακού Συμβουλίου,
Πρόεδρο Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών,
Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων,
Προϊστάμενο Διοίκησης Προεδρίας,
Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου

**Προϋπολογισμός για το 2024 και
Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2024 – 2026**

I. Εισαγωγή

Ο Προϋπολογισμός για το 2024 (Π/Υ) και το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2024 – 2026, ψηφίστηκε από την ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων (ΒτΑ) στις 20 Δεκεμβρίου 2023, με την ενσωμάτωση αριθμού

κυβερνητικών τροποποιήσεων και κοινοβουλευτικών τροπολογιών. Ο περί Προϋπολογισμού του 2024, Νόμος του 2023 [N.58(II)/2023], έχει δημοσιευθεί στο Παράρτημα Πρώτο - Μέρος II της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας, με αριθμό 4490 και ημερομηνία 29 Δεκεμβρίου 2023.

2. Στη συνέχεια, ο Υπουργός Οικονομικών εξέδωσε το σχετικό Ένταλμα Πληρωμής στον Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας, με το οποίο εξουσιοδοτεί τη διενέργεια δαπανών για το 2024. Με βάση το εν λόγω Ένταλμα, η διενέργεια δαπανών για τα κονδύλια που βρίσκονται κάτω από την αρμοδιότητα των ελεγχόντων λειτουργιών καθίσταται δυνατή.

3. Ο Π/Υ του 2024 και του ΜΔΠ 2024-2026, μαζί με το Επεξηγηματικό Μνημόνιο βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών-www.mof.gov.cy («Προϋπολογισμός»).

II. Ετοιμασία Προϋπολογισμού / Στρατηγικές Επιδιώξεις

4. Το 2023, η οικονομία συνέχισε τη θετική πορεία παρά τις σημαντικές προκλήσεις, με προβλεπόμενο ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 2,4%. Ως εκ τούτου, η αγορά εργασίας επηρεάστηκε θετικά, παρουσιάζοντας πτωτική πορεία στο ποσοστό ανεργίας το 2023. Η οικονομία αναμένεται να παρουσιάσει επιτάχυνση το 2024, παρά την ύπαρξη σημαντικών διεθνών προκλήσεων και των επιπτώσεων στις τιμές και τα επιτόκια, με τον ρυθμό ανάπτυξης να προβλέπεται γύρω στο 2,9%.

5. Η σχετικά γρήγορη ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας το 2021, από την οικονομική ύφεση που προκάλεσε η πανδημία, και η συνεπακόλουθη βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης του κράτους συνέβαλαν στη μείωση των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το 2021, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατέγραψε σημαντική μείωση περίπου 11 ποσοστιαίων μονάδων λόγω της μείωσης του αντίκτυπου των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής για το μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19 και αξιοποίησης μέρους των ρευστών διαθεσίμων για κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους. Η καλύτερη από την αναμενόμενη δημοσιονομική θέση του κράτους το 2021 και η ισχυρή ταμειακή θέση της Κυβέρνησης σε συνδυασμό με τον ισχυρό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης που καταγράφεται το 2022, επέτρεψε στο κράτος να μετριάσει, μεταξύ άλλων, τον αντίκτυπο της ρωσο-ουκρανικής κρίσης που ξέσπασε στις αρχές Φεβρουαρίου 2022. Η προβλεπόμενη βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης του κράτους κατά το έτος 2022 λόγω της βελτιωμένης οικονομικής δραστηριότητας στους πλείστους τομείς της οικονομίας παρά τον αναμενόμενο αρνητικό αντίκτυπο του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία και του πολέμου στην Μέση Ανατολή, σε συνδυασμό με τη βελτίωση της επιδημιολογικής κατάστασης και την απορρόφηση κονδυλίων μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας καθώς και του συγχρηματοδοτούμενου από την Πολιτική Συνοχής της ΕΕ Προγράμματος «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027», οδήγησε σε αναθεώρηση του πλάνου

χρηματοδότησης της κυβέρνησης, με αποτέλεσμα το δημόσιο χρέος ως προς το ΑΕΠ να παραμένει σε πτωτική πορεία.

6. Η επιτυχής υλοποίηση των μέτρων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) αναμένεται να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την κυπριακή οικονομία. Θετική εξέλιξη αποτελεί η υποβολή από την Κυπριακή Δημοκρατία του αναθεωρημένου κειμένου του ΣΑΑ με τη συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου REPowerEU και η έγκρισή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και η υποβολή της 2^{ης} και 3^{ης} αίτησης πληρωμής τον Δεκέμβριο του 2023.

7. Το Πρόγραμμα «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» και το ΣΑΑ βρίσκονται επίσης σε πλήρη συνέπεια με τους στόχους και τις πρωτοβουλίες της νέας Μακροχρόνιας Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης της Κυπριακής Οικονομίας¹ («Μακροχρόνια Στρατηγική») η οποία έχει ως όραμα να καταστεί η Κύπρος ένα από τα καλύτερα μέρη του κόσμου για να ζει κάποιος, να εργάζεται και να δραστηριοποιείται, μέσω της υλοποίησης ενός εύρους οριζόντιων και τομεακών δράσεων μέχρι το 2035.

8. Το Υπουργικό Συμβούλιο (ΥΣ) με Απόφασή του με αρ. 93.067 και ημερομηνία 18/5/2022 ενέκρινε το Μηχανισμό Διακυβέρνησης για την υλοποίηση, επικαιροποίηση και αναδιαμόρφωση της Μακροχρόνιας Στρατηγικής. Στη βάση της Απόφασης του ΥΣ, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Οικονομικών, η Επιτροπή Παρακολούθησης της οποίας προεδρεύουν οι Γενικοί Διευθυντές του Υπουργείου Οικονομικών και της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και έχουν δημιουργηθεί στο Υπουργείο Οικονομικών δυο Μονάδες: (1) «Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού» και (2) «Μονάδα Παρακολούθησης της υλοποίησης της Στρατηγικής». Η Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού, σε συνεργασία με όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία, Υφυπουργεία, Τμήματα και άλλους ανεξάρτητους φορείς, θα διαμορφώσει το Πλάνο Δράσεων, στη βάση των 242 προτεινόμενων οριζόντιων και τομεακών δράσεων της μελέτης του Συμβουλίου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου, το οποίο θα προωθηθεί για ενσωμάτωση στα Στρατηγικά Σχέδια των Υπουργείων/Υφυπουργείων και άλλων φορέων. Σημαντικός αριθμός δράσεων έχει ήδη ενσωματωθεί στα Στρατηγικά Σχέδια και περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του 2024 και το ΜΔΠ 2024-2026, ενώ οι δράσεις θα ενσωματωθούν σταδιακά στα επόμενα ΜΔΠ. Η υλοποίηση των προαναφερόμενων δράσεων θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα των Υπουργείων/Υφυπουργείων/Υπηρεσιών.

¹ Η Μακροχρόνια Στρατηγική βασίζεται σε μελέτη που έχει εκπονήσει το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (ΣΟΑΚ) και στοχεύει στην υλοποίηση κυρίως διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με στόχο να μετατραπεί η Κύπρος σε κράτος πρότυπο με μια ακμάζουσα, ανθεκτική οικονομία και μια δίκαιη, χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία. Παράλληλα, η Μακροχρόνια Στρατηγική στοχεύει στη στροφή προς ένα σύγχρονο οικονομικό μοντέλο ανάπτυξης στη βάση της ψηφιοποίησης και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας που θα διευρύνει την παραγωγική βάση της οικονομίας σε τομείς με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, με στόχο την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης και την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας.

III. Μεσοπρόθεσμες προοπτικές της κυπριακής οικονομίας 2024 – 2026

9. Σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας μεσοπρόθεσμα παραμένουν θετικές αλλά με σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας. Μετά την επιβράδυνση το 2023, λόγω των συνεχιζόμενων επιπτώσεων που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία από τον συνεχιζόμενο πόλεμο Ρωσίας-Ουκρανίας και τον πόλεμο στην Μέση Ανατολή, η οικονομία αναμένεται να παρουσιάσει βελτίωση το 2024 και να συνεχίσει την θετική πορεία και το 2025-2026.

10. Η εγχώρια ζήτηση και ειδικότερα η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να συνεχίσει σε θετικά επίπεδα, αν και με σχετικά χαμηλότερο ρυθμό από το 2023, ενώ η ανεργία προβλέπεται να συνεχίσει την πτωτική της πορεία, οδηγώντας σε συνθήκες σχεδόν πλήρους απασχόλησης.

11. Περαιτέρω, η υλοποίηση σημαντικών εγχώριων και ξένων επενδύσεων, κυρίως για εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος (μαρίνες, καζίνο, ξενοδοχειακές υποδομές), των τομέων της εκπαίδευσης και έρευνας (διασύνδεση της έρευνας με την πραγματική οικονομία, υποδομές τριτοβάθμιων ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, Κέντρα Αριστείας για Έρευνα και Καινοτομία), των μεταφορών (λιμάνια), της ενέργειας (καινοτόμες υποδομές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, υποδομές φυσικού αερίου, άδειες για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων) και των ακινήτων, αναμένεται να συνεισφέρουν στην αύξηση του δυνητικού ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας.

12. Σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να κυμανθεί γύρω στο 2,9% το 2024, ενώ για τα έτη 2025 και 2026 αναμένεται να κυμανθεί στο 3,1% και 3,2%, αντίστοιχα.

13. Ο ρυθμός πληθωρισμού (ΔΤΚ) για το 2024 προβλέπεται να επιβραδυνθεί στο 2,5%, ενώ για τα έτη 2025 και 2026 προβλέπεται περαιτέρω επιβράδυνση στο 2,0% και για τα δύο έτη.

14. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να μειωθεί γύρω στο 5,8% του εργατικού δυναμικού το 2024, και ακολούθως το 2025 να περιορισθεί στο 5,3% και το 2026 να μειωθεί περαιτέρω στο 5,0%.

Πίνακας 1: Οικονομικοί Δείκτες/ Προβλέψεις 2022-2026

	2022	2023	2024	2025	2026
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	5,1	2,4	2,9	3,1	3,2
Πληθωρισμός ΕΔΤΚ (%)	8,1	4,1	2,5	2,0	2,0
Ανεργία (%)	6,8	6,4	5,8	5,3	5,0

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

IV. Δημοσιονομικοί Στόχοι 2024 – 2026

15. Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών², το δημοσιονομικό ισοζύγιο κατά το 2024 προβλέπεται να είναι πλεονασματικό ύψους 2,8% ως ποσοστό του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές πλεόνασμα προβλέπεται να είναι ύψους 4,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να είναι πλεονασματικό ύψους 2,5% του ΑΕΠ το 2024.

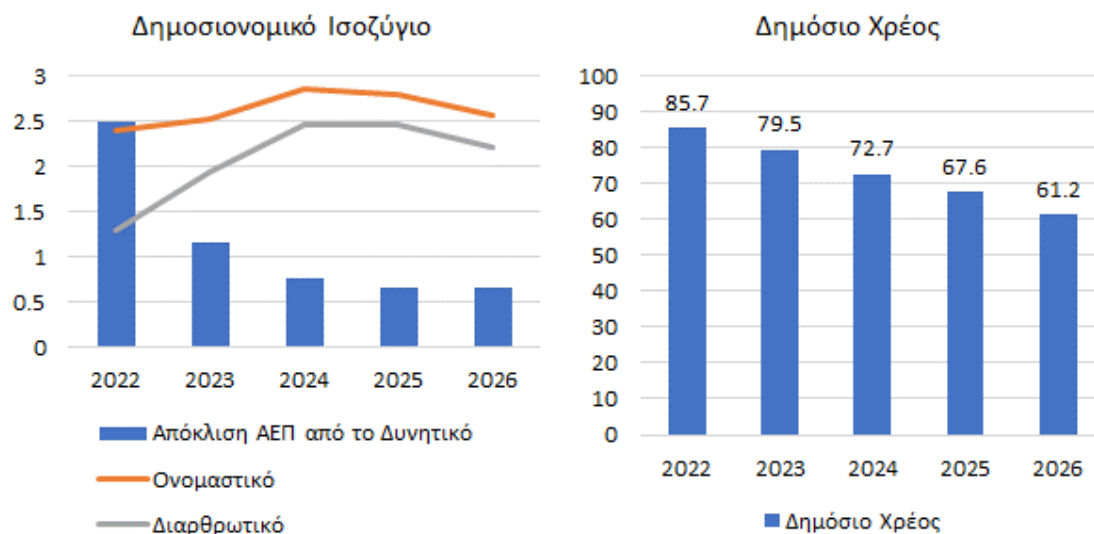
16. Για το 2025, προβλέπεται ότι το δημοσιονομικό ισοζύγιο θα παραμείνει πλεονασματικό ύψους 2,8% του ΑΕΠ, ενώ το 2026 αναμένεται οριακή μείωση του και να περιοριστεί στο 2,6%, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το πλεόνασμα στο πρωτογενές ισοζύγιο για τα έτη 2025 και 2026 προβλέπεται να ανέλθει στο 4,3% και 4% του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Σε διαρθρωτικούς όρους το δημοσιονομικό ισοζύγιο αναμένεται να είναι πλεονασματικό ύψους 2,5% το 2025, ενώ το 2026 προβλέπεται διαρθρωτικό δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 2,2%.

17. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος που καθορίζεται στα πλαίσια του Προγράμματος Σταθερότητας είναι ισοσκελισμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο σε διαρθρωτικούς όρους (κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο εξαιρουμένων προσωρινών παραγόντων στο σκέλος των εσόδων και δαπανών). Επομένως, με βάση τα προαναφερόμενα, ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος αναμένεται να επιτευχθεί. Σημειώνεται παράλληλα ότι, η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης η οποία ενεργοποιήθηκε τον Μάρτιο 2020, στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ταχεία και συντονισμένη αντιμετώπιση της πανδημίας της νόσου Covid-19 παρέχοντας στα κράτη μέλη την ευχέρεια να αποκλίνουν από τον στόχο τους, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για την καλύτερη στήριξη των συστημάτων υγείας και πολιτικής τους προστασίας, αλλά και για την προστασία των οικονομιών τους, απενεργοποιήθηκε τέλος του 2023.

18. Το δημόσιο χρέος, με βάση τα πιο πάνω, προβλέπεται ότι το τέλος του 2024 θα μειωθεί στα €22,8 δις σε σύγκριση με €23,6 δις το τέλος του 2023 και ως ποσοστό του ΑΕΠ να περιορισθεί στο 72,7% σε σύγκριση με 79,5% τον προηγούμενο χρόνο. Η πτωτική πορεία του δημόσιου χρέους, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια και να περιοριστεί στο 67,6% και 61,2%, τέλος του 2025 και 2026, αντίστοιχα.

² Στη βάση των προβλέψεων του Υπουργείου Οικονομικών που έγιναν τον Οκτώβριο του 2023, ενώ λαμβάνεται υπόψη και η πρόσφατη αναθεώρηση του ΑΕΠ, η οποία επηρεάζει ορισμένους δείκτες εκφραζόμενους ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η επόμενη αναθεώρηση των προβλέψεων προγραμματίζεται για τον Απρίλιο του 2024.

Διάγραμμα 1 - Δημοσιονομικό ισοζύγιο και Δημόσιο χρέος, % ΑΕΠ, 2022-2026^π

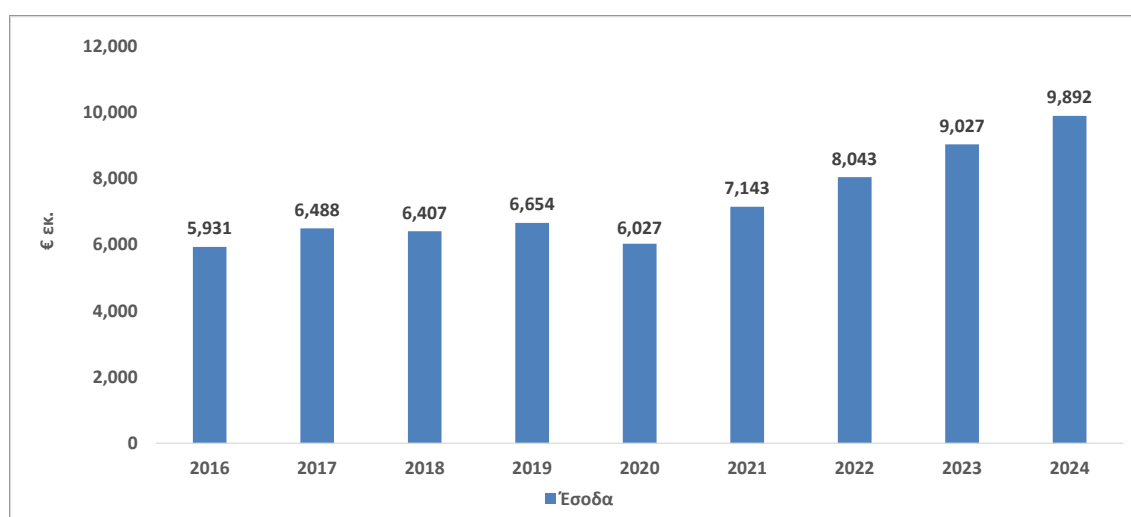
2022-2026: Προβλέψεις, Υπουργείο Οικονομικών

V. Προϋπολογισμός 2024 και ΜΔΠ 2024 – 2026

19. Συνοπτικά, ο κρατικός Προϋπολογισμός του 2024, συμπεριλαμβανομένου του Προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, παρουσιάζει την πιο κάτω εικόνα:

19.1 Τα Έσοδα, εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών³ αναμένεται να ανέλθουν στα €9.892 εκ. σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους €9.027 εκ. το 2023, προβλέπεται δηλαδή αύξηση της τάξης του 9,6%.

Διάγραμμα 2 - Έσοδα εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών 2016 – 2024⁴

³ Έσοδα από δάνεια.

⁴ 2016 – 2022 πραγματικά, 2023 αναθεωρημένα.

19.2 Οι σημαντικότερες κατηγορίες των εσόδων⁵ είναι οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι που συνολικά για το 2024 προϋπολογίζονται να ανέλθουν στα €8.054,3 εκ. και αποτελούν περίπου το 81% των συνολικών εσόδων (με εξαίρεση τις χρηματοοικονομικές ροές). Το υπόλοιπο 19% των εσόδων αφορά τα μη φορολογικά έσοδα όπως, πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, ενοίκια δικαιώματα και μεταβιβάσεις/ χορηγίες.

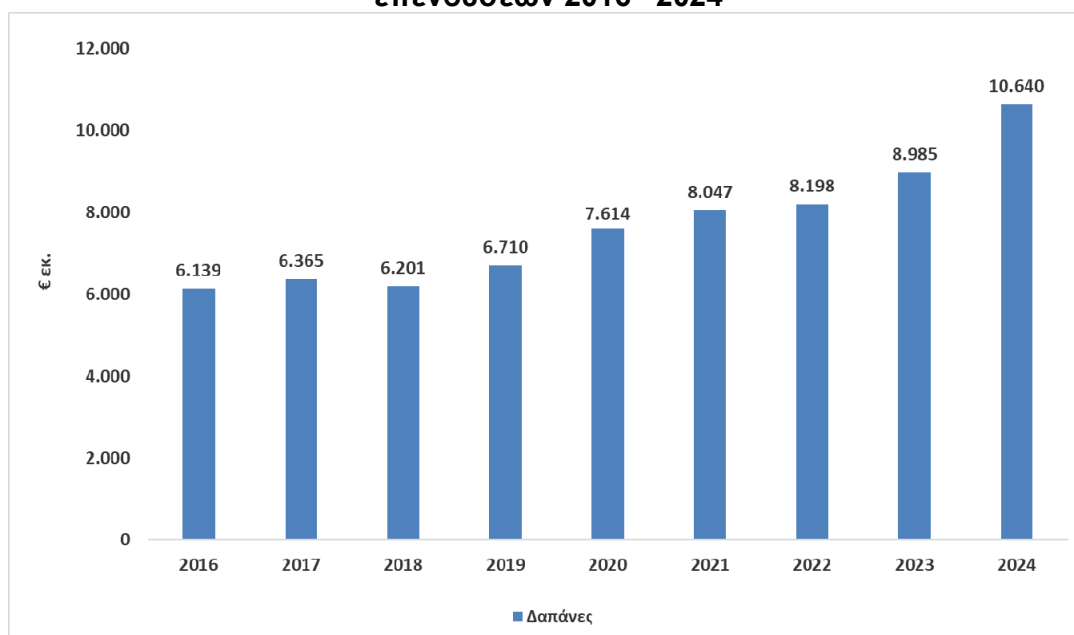
19.3 Τα έσοδα από την άμεση φορολογία το 2024 προβλέπονται σε απόλυτους αριθμούς, να φθάσουν τα €3.656,4 εκ. σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους €3.458,2 εκ. το 2023, αναμένεται δηλαδή αύξηση περίπου 5,7%.

19.4 Τα έσοδα από την έμμεση φορολογία το 2024 προβλέπονται σε απόλυτους αριθμούς, στα €4.397,8 εκ. σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους €4.093,1 εκ. το 2023, αναμένεται δηλαδή αύξηση της τάξης του 7,4%.

19.5 Τα μη φορολογικά έσοδα προβλέπονται να αυξηθούν στα €1.837,8 εκ. το 2024 σε σύγκριση με αναθεωρημένα έσοδα ύψους €1.475,6 εκ. το 2023, αναμένεται αύξηση περίπου 24,5%.

19.6 Οι Δαπάνες, εξαιρουμένων των δαπανών για την αποπληρωμή δανείων και επενδύσεων, αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση ύψους 18,4% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Συγκεκριμένα, για το 2024 προϋπολογίζονται στα €10.640 εκ. σε σύγκριση με €8.985 εκ. το 2023.

Διάγραμμα 3 - Δαπάνες εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων και επενδύσεων 2016– 2024

19.7 Οι συνολικές δαπάνες (περιλαμβανομένων των αποπληρωμών δανείων, τόκων και επενδύσεων), αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση σε σχέση με τον εγκεκριμένο Προϋπολογισμό του 2023 και προϋπολογίζονται στα €13.096,9 εκ σε σύγκριση με €10.516,4 εκ. το 2023. Η κατανομή των δαπανών στις τρεις βασικές κατηγορίες

⁵ Εξαιρουμένων των εισπράξεων από δάνεια (χρηματοοικονομικών ροών).

δαπανών έχει ως ακολούθως, (α) δαπάνες Παγίου Ταμείου €4.340,8 εκ., (β) Τακτικές δαπάνες €7.266,9 εκ., και (γ) Αναπτυξιακές δαπάνες €1.489,2 εκ..

19.8 Η κατανομή των δαπανών, κατά οικονομική δραστηριότητα (ομάδα λογαριασμών) έχει ως ακολούθως:

- Οι **δαπάνες προσωπικού**, περιλαμβανομένων των συντάξεων και των φιλοδωρημάτων υπολογίζονται να αυξηθούν κατά περίπου 13% και να ανέλθουν στα €3.657,1 εκ. (2024) σε σύγκριση με €3.232,3 εκ. (2023). Η αύξηση οφείλεται κυρίως, στα αυξημένα τιμαριθμικά επιδόματα και στις αυξημένες συνεισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία κρατικών υπαλλήλων όπως ΤΚΑ και ΓεΣΥ (οφείλεται κυρίως, στη συμπερίληψη πρόνοιας για τις αναδρομικές εισφορές του Δημοσίου στο νέο επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων).
- Οι **λειτουργικές δαπάνες**, προβλέπεται να αυξηθούν κατά περίπου 7% το 2024 και να ανέλθουν στα € 1.166,6 εκ. σε σύγκριση με €1.093,3 εκ. το 2023. Η αύξηση οφείλεται κυρίως σε αυξήσεις στα κονδύλια των συντηρήσεων/ επιδιορθώσεων και των προνοιών για δαπάνες άμυνας και αστυνόμευσης.
- Οι **μεταβιβαστικές πληρωμές**, προβλέπεται να αυξηθούν κατά περίπου 18% ήτοι, από €3.198,5 εκ. το 2023 σε € 3.788,9 εκ. το 2024. Οι μεταβιβαστικές πληρωμές αποτελούνται κυρίως από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς κρατικούς οργανισμούς δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου (περιλαμβανομένων των κρατικών πανεπιστημίων), τις χορηγίες στις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τις συνεισφορές του Δημοσίου στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ΓεΣΥ, και τη συνεισφορά μας στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Οι κυριότερες αυξήσεις για το 2024 αφορούν την αύξηση της Γενικής Κυβερνητικής Συνεισφοράς στο ΤΚΑ, της Γενικής Κυβερνητικής Συνεισφοράς στο ΓεΣΥ, των χορηγιών προς κρατικούς οργανισμούς και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και των παροχών κοινωνικής πρόνοιας κατά περίπου €519 εκ. Σημειώνεται ότι, στις παροχές κοινωνικής πρόνοιας, περιλαμβάνεται αύξηση στην πρόνοια για το Ταμείο Αλληλεγγύης ύψους €25 εκ..
- Οι **κεφαλαιουχικές δαπάνες** οι οποίες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, συγχρηματοδοτούμενα έργα, αγορά γης και κτιρίων, αγορά σταθερών και κινητών μηχανημάτων, αγορά εξοπλισμού, ανεγέρσεις επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων αναμένεται να αυξηθούν κατά περίπου 13,1% το 2024 και να ανέλθουν στα €1.104,1 εκ. σε σύγκριση με €976,1 εκ. το 2023. Η πιο πάνω αύξηση οφείλεται κυρίως, στην προώθηση συγχρηματοδοτούμενων έργων/ σχεδίων (περιλαμβανομένων και όσων έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας) καθώς και στην προώθηση έργων υπό κατασκευή.
- Οι δαπάνες για την **εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους** (τόκοι και αποπληρωμές δανείων εξωτερικού και εσωτερικού) παρουσιάζουν σημαντική αύξηση της τάξης του 68,5% για το 2024 και συγκεκριμένα υπολογίζονται στα €3.379,2 εκ. σε σύγκριση με €2.005,5 εκ. το 2023.

20. Η κατανομή των δαπανών έγινε αφού λήφθηκαν υπόψη οι προτεραιότητες πολιτικής όπως αντικατοπτρίζονται στο Κυβερνητικό Πρόγραμμα και στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2024 – 2026 όπως έχει υιοθετηθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και οι δεσμεύσεις/ υποχρεώσεις του κάθε Υπουργείου/ Υφυπουργείου χωριστά. Η κατανομή πιστώσεων κατά Κεφάλαιο (πραγματικές 2021-2022, εγκεκριμένες 2023 και ΜΔΠ 2024-2026) έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 2 - Κατανομή Πρωτογενών Δαπανών⁶ στον Π/Υ 2024 και ΜΔΠ 2024-2026

Υπουργείο /Ανεξ. Υπ.		Πραγματικές Δαπάνες 2021 Χιλ.	Πραγματικές Δαπάνες 2022 Χιλ.	Εγκεκριμένος Προϋπολογ. 2023 Χιλ.	Εγκεκριμένος Προϋπολογ. 2024 Χιλ.	Προϋπολογισμός (ΜΔΠ) 2025 Χιλ.	Προϋπολογισμός (ΜΔΠ) 2026 Χιλ.
01	Συνταγματικές Εξουσίες	69.346	78.565	96.107	99.832	100.340	100.357
02	Συνταγματικές Υπηρεσίες	41.191	67.248	41.889	38.207	41.670	42.157
03	Ανεξάρτητες Υπηρεσίες	27.734	26.643	28.071	33.877	33.026	33.463
0321	Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής	85.744	80.593	119.647	160.303	144.249	116.769
0322	Υφυπουργείο Τουρισμού	45.641	56.476	53.513	64.631	53.815	53.887
0323	Υφυπουργείο Ναυτιλίας	7.850	14.218	18.710	18.943	17.546	17.479
0324	Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	79	507.361	597.308	614.319	620.832	619.527
0325	Υφυπουργείο Πολιτισμού	0	4.720	29.054	51.081	52.098	51.608
0326	Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου	0	0	0	595	0	0
11	Υπουργείο Άμυνας	458.154	506.287	524.672	553.031	553.118	556.441
12	Υπ. Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	297.349	389.856	350.951	400.790	405.057	374.738
13	Υπ. Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	304.445	326.131	389.400	451.618	459.629	465.702
14	Υπ. Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	46.973	61.086	163.836	199.252	163.060	116.966
15	Υπ. Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	1.518.407	728.588	621.260	800.460	845.338	884.555
16	Υπουργείο Εσωτερικών	498.530	553.356	641.562	744.352	735.810	700.255
17	Υπουργείο Εξωτερικών	75.431	88.903	102.469	110.969	114.193	119.610
18	Υπουργείο Οικονομικών	1.417.656	1.293.284	1.819.891	2.065.458	2.130.754	2.220.154
19	Γενικό Λογιστήριο	39.153	53.784	81.336	117.723	121.030	100.932
20	Υπ. Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας	1.164.030	1.237.122	1.247.186	1.448.037	1.450.443	1.466.948
21	Υπ. Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων	321.440	388.170	431.328	451.505	472.443	442.315
22	Υπουργείο Υγείας	1.144.616	1.238.397	1.142.204	1.291.651	1.317.914	1.328.362
ΣΥΝΟΛΟ		7.563.768	7.700.789	8.500.394	9.716.635	9.832.363	9.812.224

VI. Ο περί Προϋπολογισμού του 2024, Νόμος του 2023, [Νόμος Αρ. 58(II)/2023]

21. Οι κυριότερες νομοθετικές και άλλες ρυθμίσεις του Π/Υ του 2024, περιλαμβανομένων ρυθμίσεων θεμάτων προσωπικού και οικονομικών ωφελημάτων, έχουν ως ακολούθως:

- Δημιουργία Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου ως νέο Κεφάλαιο Προϋπολογισμού (Κεφάλαιο 032600) καθώς και δημιουργία θέσης Υφυπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου και Γενικού Διευθυντή Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ρυθμίσεις οι οποίες θα τεθούν σε ισχύ μετά την ψήφιση του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2023».

⁶ Συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων και εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων, τόκων και επενδύσεων.

- Περίληψη νέου άρθρου (Άρθρο 24) στον περί Προϋπολογισμού του 2024, Νόμο του 2023 [N.58(II)/2023], όπου αναφέρεται ότι:
 - (i) στο Κεφάλαιο 1201 - Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, του παρόντος Νόμου υπάγεται το Κεφάλαιο 1202 - Τμήμα Γεωργίας, το Κεφάλαιο 1204 - Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, το Κεφάλαιο 1206 - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, το Κεφάλαιο 1208 - Τμήμα Μετεωρολογίας και το Κεφάλαιο 1211 - Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, και
 - (ii) στο Κεφάλαιο 1203 Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, του παρόντος Νόμου υπάγεται το Κεφάλαιο 1205 - Τμήμα Δασών, το Κεφάλαιο 1207 - Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, το Κεφάλαιο 1210 - Υπηρεσία Μεταλλείων, το Κεφάλαιο 1212 - Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών και το Κεφάλαιο 1213 - Τμήμα Περιβάλλοντος.
- Με τον περί Μετονομασίας της Υπηρεσίας Μεταλλείων του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Νόμο του 2023 [N.169(I)/2023], μετονομάστηκε το Κεφάλαιο 1210 με την ονομασία «Μεταλλεία», σε «Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων».
- Με τον περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμο (Αρ. 3) του 2023 [N. 51(II)/2023], ψηφίστηκαν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:
 - (i) Η θέση του Προεδρικού Επιτρόπου κάτω από το εδάφιο 3, της Προεδρίας και του Προεδρικού Μεγάρου (Κεφάλαιο 01.01) μετονομάστηκε σε Επίτροπο Αποδήμων,
 - (ii) Η θέση του Επιτρόπου Μεταρρύθμισης Δημόσιας Υπηρεσίας κάτω από το εδάφιο 11, της Προεδρίας και του Προεδρικού Μεγάρου (Κεφάλαιο 01.01), καταργείται, και,
 - (iii) Δημιουργήθηκε η θέση του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω, εδάφιο 7, κάτω από την Προεδρία και το Προεδρικό Μέγαρο (Κεφάλαιο 01.01, Εδάφιο 7), σύμφωνα με τον περί Υφυπουργού παρά τω Προέδρω για Ευρωπαϊκά Θέματα (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμο του 2023 (N. 119(I)/2023).

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις ενσωματώθηκαν στον περί Προϋπολογισμού του 2024, Νόμο του 2023 [N.58(II)/2023].

22. Ο Π/Υ για το 2024 συνεχίζει να περιλαμβάνει μέτρα συγκράτησης της απασχόλησης και του ύψους των επιδομάτων/ αποζημιώσεων/ οικονομικών ωφελημάτων. Η συνολική απασχόληση στον δημόσιο τομέα παρουσιάζει μείωση από 52.267 την 1.12.2012 σε 49.945 στις 30.9.2023, εξαιρουμένων 3.090 περίπου

Συμβασιούχων Οπλιτών (ΣΥΟΠ) που έχουν αντικαταστήσει 3.400 περίπου κληρωτούς οπλίτες.

23. Ειδικότερα σε σχέση με τα θέματα προσωπικού, τα κύρια χαρακτηριστικά του Π/Υ 2024, αφορούν στα ακόλουθα:

(i) Μη παραχώρηση γενικών αυξήσεων και προσπάθεια συγκράτησης άλλων άμεσων ή έμμεσων μισθολογικών αυξήσεων για το 2024, λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- από την 1η Ιανουαρίου 2017 καταργήθηκε η έκτακτη εισφορά που είχε επιβληθεί στις απολαβές των εργαζομένων το 2011, τόσο για τον ιδιωτικό όσο και για το δημόσιο τομέα·
- από την 1η Ιανουαρίου 2017 παραχωρούνται κανονικά οι ετήσιες προσαυξήσεις, που είχαν ανασταλεί από το 2012, αλλά και η αυξημένη μισθοδοσία σε περίπτωση προαγωγής που είχε ανασταλεί από τις 20.06.2014·
- από την 1η Ιανουαρίου 2018 εφαρμόζεται το αναθεωρημένο πλαίσιο της ΑΤΑ, που είχε ανασταλεί από το 2012, και το οποίο προνοεί την παραχώρηση του 66.7% του ποσοστού της αύξησης του υποκείμενου δείκτη του υπολογισμού της ΑΤΑ από την 01.06.2023, αποφεύγοντας τη μείωση της ΑΤΑ όταν ο Δείκτης είναι αρνητικός·
- από την 1^η Μαρτίου 2017 προωθήθηκε μερική χαλάρωση των μειώσεων που εφαρμόζονταν επί των επιδομάτων/αποζημιώσεων για απασχόληση με το σύστημα βάρδιας και την υπερωριακή αποζημίωση, από την 1^η Ιανουαρίου 2023 προωθήθηκε μερική χαλάρωση των μειώσεων που εφαρμόζονταν επί των υπόλοιπων επιδομάτων, και από την 1^η Ιανουαρίου 2024 προωθείται περαιτέρω χαλάρωση των μειώσεων που εφαρμόζονται επί όλων των προαναφερόμενων επιδομάτων/αποζημιώσεων·
- από την 1η Ιανουαρίου 2023 τερματίστηκαν οι μειώσεις στις απολαβές και συντάξεις των εργαζομένων και συνταξιούχων του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, που είχαν επιβληθεί από 01.12.2012·
- από την 1η Ιανουαρίου 2023 το ωφέλημα της παραχώρησης έντοκης προκαταβολής για την αγορά μηχανοκίνητου οχήματος επεκτάθηκε και στο προσωπικό της επιστημονικής δομής.

(ii) Κάλυψη των αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας σε προσωπικό μέσω της πλήρωσης μόνιμων θέσεων και όχι μέσω της πρόσληψης Εργοδοτούμενων Ορισμένου Χρόνου (ΕΟΧ). Επίσης, ισχύει και για το 2024 ότι δεν θα προωθείται αντικατάσταση ΕΟΧ, σε περίπτωση αποχώρησης τους από την υπηρεσία για

οποιοδήποτε λόγο, εκτός από τις περιπτώσεις που καταγράφονται στο άρθρο 16 του περί Προϋπολογισμού Νόμου. Επιπρόσθετα, διατηρείται η ειδική πρόνοια στο άρθρο 16 για να επιτρέπεται η πρόσληψη ΕΟΧ για κάλυψη αναγκών που προκύπτουν ως αποτέλεσμα υλοποίησης Συγχρηματοδοτούμενων ή/και Ευρωπαϊκών Ανταγωνιστικών Προγραμμάτων ή/και άλλων συναφών Διεθνών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Εδαφικής Συνεργασίας, καθώς και μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων στα πλαίσια του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

- (iii) Η πρόσληψη ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού για εποχιακές ή έκτακτες ανάγκες, επιτρέπεται μόνο για τις μεμονωμένες περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 16 του περί Προϋπολογισμού Νόμου και οι οποίες αφορούν στο επάγγελμα του Ναυαγοσώστη (Κλ.Ε5) στις Επαρχιακές Διοικήσεις και του Εργάτη Υπηρεσίας Εξετάσεων (Κλ.Ε4) στο Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. Η πλήρωση κενών θέσεων ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού θα γίνεται μετά από έγκριση του Υπουργού Οικονομικών με βάση τη διαδικασία που διαλαμβάνει η Σημείωση 23 του Πρώτου Πίνακα Δελτία Δαπανών 2024 του περι Προϋπολογισμού του 2024, Νόμος του 2023.
- (iv) Συνέχιση της προώθησης της αξιοποίησης των διαθέσιμων εργαλείων κινητικότητας του προσωπικού, τόσο εντός όσο και μεταξύ των Υπουργείων/Υφυπουργείων/ Ανεξάρτητων Υπηρεσιών, όσο και στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, για κάλυψη αναγκών στελέχωσης.
- (v) Δημιουργία 920 θέσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται 604 θέσεις στον Τομέα της Εκπαίδευσης όπου έχει διαφανεί ότι η αυξανόμενη εργοδοτηση έκτακτων εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες κατά τα τελευταία χρόνια επηρεάζει αρνητικά την υλοποίηση των εκπαιδευτικών πολιτικών καθώς και την εύρυθμη λειτουργία των σχολικών μονάδων και, ως εκ τούτου, κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία μόνιμων οργανικών θέσεων, ώστε να μειωθεί ο αριθμός του έκτακτου συμβασιούχου εκπαιδευτικού προσωπικού, διατηρώντας ταυτόχρονα τη συνολική απασχόληση στον δημόσιο τομέα στο ίδιο επίπεδο. Επίσης, κατάργηση 220 θέσεων καθώς και σημείωση με διπλό σταυρό 30 θέσεων ώστε με την κένωση τους να καταργηθούν. Επιπρόσθετα, μεταφέρονται 4 θέσεις του Κεφαλαίου 200222 «Ανώτερη Εκπαίδευση – Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου» στο Κεφάλαιο 2001, «Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, Διοίκηση». Τα πιο πάνω αφορούν τόσο νέες ρυθμίσεις όσο και υλοποίηση υφιστάμενων ρυθμίσεων/σημειώσεων του Προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένης και της δημιουργίας νέων/πρόσθετων θέσεων, έναντι κατάργησης άλλων θέσεων.
- (vi) Κατά τη δημιουργία νέων/πρόσθετων θέσεων εφαρμόστηκε, κατά το δυνατό, η πολιτική της κατάργησης ίσης αξίας άλλων θέσεων ή η σημείωση με διπλό σταυρό για κατάργηση με την κένωσή τους ή/ και η μείωση πρόνοιας στον Προϋπολογισμό για την αγορά υπηρεσιών για κάλυψη σχετικών αναγκών, ώστε να μην προκύπτει κατά το δυνατό πρόσθετη δαπάνη.

- (vii) Περιλήφθηκε πρόνοια για μετονομασία και αναβάθμιση 7 θέσεων Τεχνικού (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)) σε Τεχνικούς Μηχανικούς (Κλ. Α5(2η βαθμ), Α7 και Α8(i)) στην Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων. Περιλήφθηκε πρόνοια για αναβάθμιση της μισθολογικής κλίμακας 46 μόνιμων θέσεων [(34 Λειτουργών Βιομηχανικών Εφαρμογών (Κλ. Α8, Α10 και Α11) και 12 Λειτουργών Βιομηχανικών Εφαρμογών Α' (Κλ. Α11(ii))] καθώς και 31 συνολικά εργοδοτούμενων αορίστου και ορισμένου χρόνου Λειτουργών Βιομηχανικών Εφαρμογών (Κλ. Α8, Α10 και Α11) σε Λειτουργούς Βιομηχανικών Εφαρμογών (Κλ. Α9, Α11 και Α12) στη Διοίκηση του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας. Επίσης, περιλήφθηκε πρόνοια για μετονομασία και αναβάθμιση μιας θέσης Βοηθού Γραμματειακού Λειτουργού Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)) σε Γραμματειακό Λειτουργό Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου (Κλ. Α8 και Α9(i)) στη Διοίκηση του Υπουργείου Εσωτερικών. Επιπλέον, περιλήφθηκε πρόνοια για την μισθολογική αναβάθμιση 2 Χειριστών Κινηματογράφου (1 μόνιμος και 1 εργοδοτούμενος αορίστου χρόνου) και 3 Βοηθών Ψηφιακού Φωτογραφικού Εργαστηρίου από τις Κλ. Α1, Α2 και Α5(ii) στις Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)) στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών. Επίσης, περιλήφθηκε πρόνοια για μετονομασία και αναβάθμιση μιας θέσης Λογιστή 1ης Τάξεως Συμβουλίου Αμπελοοινικών Προϊόντων (Κλ. Α11 και Α12(ii)) σε Ανώτερο Λογιστή Συμβουλίου Αμπελοοινικών Προϊόντων (Κλ. Α13(ii)) στο Γενικό Λογιστήριο. Τέλος, περιλήφθηκε πρόνοια για την μισθολογική αναβάθμιση της θέσης Προϊστάμενου Υπηρεσίας Ασθενοφόρων από την Κλ. Α11(ii) στην Κλ. Α13(ii) στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας.
- (viii) Συμπερίληψη πρόνοιας με την οποία το επίδομα παραστάσεως καθίσταται συντάξιμη απολαβή και για τους κατόχους των θέσεων Προέδρου Διοικητικού Δικαστηρίου, Δικαστών Εμπορικού Δικαστηρίου, Δικαστών Ναυτοδικείου, και Εισαγγελέων της Δημοκρατίας.
- (ix) Πρόνοια όπως οι μόνιμοι υπάλληλοι ή οι εργοδοτούμενοι αορίστου χρόνου (ΕΑΧ) με Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii) να ανελίσσονται μισθοδοτικά εντός των συνδυασμένων κλιμάκων όταν ο μισθός τους στην κατώτερη κλίμακα αντιστοιχεί με την αρχική βαθμίδα της επόμενης κλίμακας.

Οι μόνιμοι υπάλληλοι με Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii) που υπηρετούσαν κατά την 01.01.2024 θα έχουν δικαίωμα ένταξης στην Κλ. Α7(ii) με τη συμπλήρωση δεκαοκτώ (18) ετών υπηρεσίας στην ίδια θέση στις Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii), λαμβανομένης υπόψη και τυχόν προηγούμενης συνεχόμενης απασχόλησής τους ως ΕΑΧ για εκτέλεση των καθηκόντων της θέσης στην οποία διορίστηκαν στις Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii).

Οι ΕΑΧ με Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii) που απασχολούνταν κατά την 01.01.2024 θα έχουν δικαίωμα ένταξης στην Κλ. Α7(ii) με τη συμπλήρωση δεκαοκτώ (18) ετών

συνεχόμενης απασχόλησης ως ΕΑΧ για εκτέλεση των ίδιων καθηκόντων στις Κλ. Α2, Α5 και Α7⁽ⁱⁱ⁾.

Για τους μόνιμους υπαλλήλους ή τους ΕΑΧ που υπηρετούσαν / απασχολούνταν κατά την 01.01.2024, θα εφαρμόζεται η πιο πάνω ρύθμιση που είναι προς όφελος του υπαλλήλου.

Νοείται ότι για να ανελιχθεί υπάλληλος ή ΕΑΧ στην Κλ. Α5 ή στην Κλ. Α7⁽ⁱⁱⁱ⁾ θα πρέπει να έχει επιτύχει στις εξετάσεις που τυχόν προνοούνται στο οικείο Σχέδιο Υπηρεσίας⁷.

24. Στον Π/Υ έχει ενσωματωθεί αριθμός **Τροπολογιών** της ΒΤΑ οι οποίες παρουσιάζονται σε συνοπτική μορφή στα συνημμένα **Παραρτήματα Α και Β**.

25. Η ΒΤΑ, όπως αναφέρεται και στο **Παράρτημα Α** έχει **δεσμεύσει** ορισμένα κονδύλια του Π/Υ, όπου για τη διενέργεια δαπάνης, απαιτείται, η εκ των προτέρων, έγκριση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στα δεσμευμένα κονδύλια για τα οποία η σχετική ρύθμιση έχει περιληφθεί στις Σημειώσεις του Πρώτου Πίνακα Δελτία Δαπανών του περί Π/Υ Νόμου του 2024, Νόμος του 2023 και δεν περιλήφθηκε επιμέρους σημείωση στις σχετικές ομάδες/ υποομάδες.

26. Τα αιτήματα θα πρέπει να υποβάλλονται έγκαιρα και πλήρως αιτιολογημένα στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών ώστε, αφού αξιολογηθούν, να προωθούνται για τη λήψη της γραπτής συγκατάθεσης της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Οι Πίνακες που συνοδεύουν τα αιτήματα αποδέσμευσης θα πρέπει να είναι ευανάγνωστοι, λαμβάνοντας υπόψη ότι στη ΒΤΑ ετοιμάζεται μεγάλος αριθμός αντιγράφων.

27. Όσον αφορά την αποδέσμευση των πιστώσεων κάτω από την Ομάδα Δαπανών **03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/ Έρευνες»** επισημαίνεται ότι η δέσμευση στην αγορά υπηρεσιών αφορά **μόνο φυσικά πρόσωπα** (όχι εταιρείες). Από τη δέσμευση εξαιρούνται οι τρεις (3) μήνες (Ιανουάριος, Φεβρουάριος και Μάρτιος) για **υφιστάμενες συμβάσεις μόνο**. Νοείται ότι για νέες συμβάσεις με φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να υποβάλλεται αίτημα αποδέσμευσης. Η κάθε Υπηρεσία, αφού συγκεντρώσει τα σχετικά αιτήματα για αποδέσμευση, θα πρέπει να τα αποστέλλει στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού, με πλήρη ανάλυση της ανάγκης (σκοπός, χρονικό διάστημα της σύμβασης, κόστος κλπ). Οι αποδεσμεύσεις θα πρέπει να διαχωρίζονται σε υφιστάμενα συμβόλαια και σε νέες αγορές υπηρεσιών για τις οποίες υπάρχει πρόθεση προκήρυξης προσφορών εντός του 2024.

⁷ Σε σχέση με την υποπαράγραφο (ix) σχετική είναι η Εγκύκλιος του ΓΔ του Υπουργείου Οικονομικών, με αρ. 1745 και ημερομηνία 16/01/2024

Διευκρινίζεται ότι:

- (i) στις περιπτώσεις όπου η προκήρυξη προσφορών απευθύνεται σε αγορά υπηρεσιών είτε από φυσικά είτε από νομικά πρόσωπα, θα πρέπει να περιλαμβάνεται σχετική πρόνοια στα έγγραφα διαγωνισμού, ότι στην περίπτωση που ο επιτυχόντας οικονομικός φορέας είναι φυσικό πρόσωπο, η ανάθεση θα γίνεται νοουμένου ότι οι αναγκαίες πιστώσεις θα τύχουν αποδέσμευσης από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, και
- (ii) Σε ότι αφορά το άρθρο 03581 «Αντιμισθία», σημειώνεται ότι αποσπάσεις από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δεν θεωρούνται αγορά υπηρεσιών από φυσικά πρόσωπα, και ως εκ τούτου δεν απαιτείται η γραπτή συγκατάθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

28. Επισημαίνεται ότι, τα αιτήματα για την αποδέσμευση των κονδυλίων της πιο πάνω αναφερόμενης ομάδας δαπανών, θα πρέπει να υποβάλλονται στον σχετικό Πίνακα που έχει ετοιμαστεί και επισυνάπτεται ως **Παράρτημα Γ**.

29. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, μέσω των τροπολογιών, ζητά **όπως τυγχάνει γραπτής ενημέρωσης για τις γενόμενες δαπάνες** για συγκεκριμένες ομάδες / υποομάδες δαπανών, οι οποίες για εύκολη αναφορά παρατίθενται συγκεντρωτικά σε πίνακα στο **Παράρτημα Β**. Για τον σκοπό αυτό, τα επηρεαζόμενα Υπουργεία/Υφυπουργεία/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες θα πρέπει να συγκεντρώνουν τη σχετική πληροφόρηση και να την υποβάλλουν απευθείας στη ΒτΑ με κοινοποίηση στο Υπουργείο Οικονομικών.

30. Η πρόνοια για τα **συγχρηματοδοτούμενα έργα** των οποίων διαχειριστική αρχή είναι η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, συνεχίζει να περιλαμβάνεται σε συγκεντρωτικό κονδύλι για μεγαλύτερη ευελιξία και μεγιστοποίηση της δυνατότητας απορρόφησης ευρωπαϊκών κονδυλίων. Η ίδια πολιτική εφαρμόζεται και για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων όπου διαχειριστική αρχή είναι το Υπουργείο Εσωτερικών. Η πρόνοια περιλήφθηκε σε συγκεντρωτικό κονδύλι στο Υπουργείο Εσωτερικών και μέρος της πρόνοιας κατανέμεται σε άλλα κεφάλαια του προϋπολογισμού. Για τα υπόλοιπα συγχρηματοδοτούμενα έργα που αφορούν το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, καθώς και διάφορα Ανταγωνιστικά Προγράμματα, η πρόνοια περιλήφθηκε στα αρμόδια Υπουργεία/Υφυπουργεία/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες. Το ίδιο ισχύει και για τα έργα/παρεμβάσεις του ΣΑΑ, όπου οι πιστώσεις έχουν περιληφθεί στους π/υ των Υπουργείων/ Υφυπουργείων/Ανεξάρτητων Υπηρεσιών, εκτός από τις πιστώσεις που παραχωρούνται ως χορηγίες σε μη κυβερνητικές υπηρεσίες, οι οποίες έχουν περιληφθεί στον π/υ της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης (€35 εκ., €35,5 εκ. και €36 εκ. για το 2024, 2025, 2026, αντίστοιχα).

31. Για τη μεταφορά πιστώσεων από τα συγκεντρωτικά κονδύλια της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, στους προϋπολογισμούς του κάθε Υπουργείου/Υφυπουργείου,

θα πρέπει να ακολουθούνται οι νενομισμένες διαδικασίες. Η ενδεικτική κατανομή των πιστώσεων συγχρηματοδοτούμενων έργων για τα οποία η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης είναι η Διαχειριστική Αρχή κατά Υπουργείο/Υφυπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία παρουσιάζεται στο Παράρτημα 2B (Πίνακας Συγχρηματοδοτούμενων Έργων) του Επεξηγηματικού Υπομνήματος του Π/Υ για το 2024.

VII. **Αξιολόγηση Δημοσίων Επενδυτικών Έργων (ΔΕΕ)**

32. Η διαδικασία αξιολόγησης των αναπτυξιακών έργων διέπεται από τα Άρθρα 82-89 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 και εξειδικεύεται στις Οδηγίες και το Εγχειρίδιο για την Προεπιλογή και Αξιολόγηση Δημοσίων Επενδυτικών Έργων που βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΓΔ Ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι, στα δημόσια επενδυτικά έργα περιλαμβάνονται στοιχεία του πάγιου ενεργητικού, δηλαδή (α) Κτίρια, (β) Κατασκευαστικά έργα όπως δρόμοι, λιμάνια, φράγματα κτλ., (γ) Μηχανήματα και Εξοπλισμός, (δ) Μηχανοκίνητα οχήματα και (ε) σημαντικές βελτιώσεις (Ανακαινίσεις ή Επεκτάσεις).

33. Συγκεκριμένα, η διαδικασία, απαιτεί για όλα τα επενδυτικά έργα με κόστος €2 εκ. και άνω (συμπ. ΦΠΑ) που προτείνονται για ένταξη στον Π/Υ, να ετοιμάζεται Σημείωμα Έργου (Project Concept Note-PCN) από τον φορέα που προτείνει το έργο και να υποβάλλεται στη ΓΔ Ανάπτυξης για αξιολόγηση. Για να περιληφθούν τα έργα στον Π/Υ θα πρέπει να έχουν Σημειώματα Έργου που να έχουν αξιολογηθεί θετικά από τη ΓΔ Ανάπτυξης. Για έργα με κόστος €15 εκ. και άνω (συμπ. ΦΠΑ) για τα οποία έχει αξιολογηθεί θετικά το Σημείωμα Έργου, θα πρέπει επιπρόσθετα να εκπονείται Μελέτη Βιωσιμότητας και να υποβάλλεται στη ΓΔ Ανάπτυξης, για ανεξάρτητη αξιολόγηση. Η Μελέτη Βιωσιμότητας θα πρέπει να εκπονείται σύμφωνα με την μεθοδολογία που καταγράφεται στο Εγχειρίδιο για την Προεπιλογή και Αξιολόγηση Δημοσίων Επενδυτικών Έργων⁸. Για τα εν λόγω έργα, η ένταξη τους στον κρατικό προϋπολογισμό προϋποθέτει θετική αξιολόγηση τόσο του Σημειώματος Έργου όσο και της Μελέτης Βιωσιμότητας από τη ΓΔ Ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι, για έργα με κόστος μικρότερο των €2 εκ. δεν απαιτείται εγκεκριμένο Σημείωμα Έργου, εκτός αν ο Υπουργός Οικονομικών αποφασίσει διαφορετικά.

34. Στη διαδικασία αξιολόγησης δημοσίων επενδυτικών έργων υπόκεινται όλα τα δημόσια επενδυτικά έργα με κόστος €2 εκ. και άνω συμπεριλαμβανομένων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων της περιόδου 2021-2027 και έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Από τη διαδικασία εξαιρούνται τα έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αφού αυτά υπόκεινται σε ξεχωριστή διαδικασία αξιολόγησης όπως αυτή καθορίζεται σε σχετική εγκύκλιο του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής με αρ. φακ. ΥΦΕΚΨΠ 05.24.002 και ημερομηνία 22/6/2020.

⁸ Σε ότι αφορά τα Έγγραφα Διαγωνισμού για τη διενέργεια Μελέτης Βιωσιμότητας και Μελέτης Οικονομικής Ανταποδοτικότητας, με επιστολή της η Γ.Δ. Ανάπτυξης ημερ. 4 Ιανουαρίου 2023 ενημερώνει πως αυτά έχουν αναθεωρηθεί και είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Γ.Δ. Ανάπτυξης www.dggrowth.mof.gov.cy.

35. Σημειώνεται σχετικά ότι η διαδικασία αξιολόγησης δημοσίων έργων εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου που λαμβάνουν χορηγία από το Κράτος που ξεπερνά το 40% του συνολικού τους προϋπολογισμού.

36. Πρόσθετα, η διαδικασία αξιολόγησης έργων εφαρμόζεται για τη διενέργεια δημοσίων επενδύσεων με οποιοδήποτε τρόπο. Αυτό συνεπάγεται την ετοιμασία Σημειώματος Έργου και Μελέτης Βιωσιμότητας όχι μόνο για την ανέγερση κτιρίων αλλά και για την αγορά και ενοικιαγορά κτιρίων. Συγκεκριμένα, όταν υπηρεσία προτίθεται να στεγαστεί/μεταστεγαστεί σε κτίριο το οποίο επιθυμεί να αγοράσει είτε με τη μέθοδο της ενοικιαγοράς είτε καταβάλλοντας όλο το ποσό, κατά την αγορά (ή με κάποιες συμφωνημένες δόσεις), θα πρέπει, μετά τη δημοσίευση της ανοικτής πρόσκλησης ενδιαφέροντος προς τον ιδιωτικό τομέα και αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του κτηρίου για αγορά ή ενοικιαγορά (Τμήμα Δημοσίων Έργων, Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας), να ετοιμάζει Σημείωμα Έργου το οποίο θα περιλαμβάνει σύγκριση των εναλλακτικών επιλογών της ανέγερσης, αγοράς ή/ και ενοικιαγοράς και αν χρειάζεται θα εκπονείται και Μελέτη Βιωσιμότητας.

37. Τα Υπουργεία/Υφυπουργεία/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες θα πρέπει πριν από την ετοιμασία του προϋπολογισμού για το 2025 και ΜΔΠ 2025-2027, να συμπληρώνουν και υποβάλλουν στη ΓΔ Ανάπτυξης και στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικού Ελέγχου, μέσα στα καθορισμένα χρονικά πλαίσια (που χρονικά εμπίπτει περί τα τέλη Απριλίου 2024), τα Σημειώματα Έργου και τις Μελέτες Βιωσιμότητας, λαμβάνοντας όμως υπόψη και το χρόνο που απαιτείται για την αξιολόγηση τους.

VIII. Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών

38. Οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών καλύπτονται από τις διατάξεις που προβλέπει ο περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος του 2016 (Ν.73(I)/2016), και οι σχετικοί Κανονισμοί. Ο σκοπός και το πνεύμα της νομοθεσίας αυτής είναι η εξασφάλιση/ αγορά υπηρεσιών περιορισμένης χρονικής διάρκειας για ειδικές και μόνο περιπτώσεις. Σύμφωνα με το Άρθρο 14(1)(ζ) του εν λόγω Νόμου, υπάρχει ειδική εξαίρεση για συμβάσεις υπηρεσιών απασχόλησης, οι οποίες θα πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τις νενομισμένες διαδικασίες. Η υποστελέχωση δεν αποτελεί δικαιολογία ούτε και είναι αποδεκτή για σύναψη σύμβασης υπηρεσιών. Η φύση της παρεχόμενης εργασίας είναι για συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και για συγκεκριμένη εργασία (παραδοτέα) και σε καμία περίπτωση, δεν πρέπει να δημιουργείται δημοσιοϋπαλληλική σχέση μεταξύ εργοδότη και εργοδοτούμενου. Περισσότερες λεπτομέρειες περιλαμβάνονται στις Εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών με αριθμούς 1372, 1517 και ημερομηνίες 17/09/2008 και 14/05/2015 αντίστοιχα καθώς και στην Εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, με αρ. 16 και ημερ. 1/12/2023.

39. Σύμφωνα με σχετική Εγκύκλιο με αρ. 131 της Γραμματείας του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 5/02/2015, στις περιπτώσεις που ζητείται αγορά υπηρεσιών νομικών συμβουλών ή και μίσθωση υπηρεσιών νομικών συμβουλών, «τα Υπουργεία θα πρέπει να απευθύνονται πρώτα προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για την εξασφάλιση της όποιας μορφής νομικών υπηρεσιών χρειάζονται, ιδιαίτερα της ετοιμασίας νομικών εγγράφων και, σε περίπτωση που κρίνεται ότι η Νομική Υπηρεσία είτε λόγω φόρτου εργασίας είτε λόγω εξειδικευμένου θέματος δεν μπορεί να ανταποκριθεί, τότε μόνο και, σε συνεννόηση πάντα με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, θα δικαιολογείται η αγορά τέτοιων υπηρεσιών.». Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι κάθε Πρόταση σχετική με ζητήματα δημοσίων συμβάσεων, η οποία υποβάλλεται ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου θα πρέπει, υποχρεωτικά, να περιλαμβάνει τις θέσεις/απόψεις του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας.

ΙΧ. Διάφορες Επισημάνσεις / Ρυθμίσεις

40. Για σκοπούς ορθής κατανομής των δαπανών στον Π/Υ αλλά και για στατιστικούς σκοπούς, οι χρεώσεις δαπανών πρέπει, με ευθύνη του Ελέγχοντα Λειτουργού, να γίνονται στα κατάλληλα άρθρα του προϋπολογισμού. Έχει παρατηρηθεί ότι ορισμένα Υπουργεία/Υφυπουργεία/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες χρεώνουν διάφορες δαπάνες σε άρθρα του Π/Υ που δεν είναι κατάλληλα. Τέτοιες λανθασμένες χρεώσεις αφορούν κυρίως:

- (α) την υποομάδα δαπανών 02260 "Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Κρατικών Υπαλλήλων" όπου οι διάφορες κατηγορίες υπερωριακής αμοιβής δεν χρεώνονται στα κατάλληλα λογιστικά άρθρα της υποομάδας αλλά όπου υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις,
- (β) την καταβολή αποζημίωσης υπεύθυνων συστημάτων πυρανίχνευσης και ασφάλειας κτιρίων τα οποία στεγάζουν κρατικές υπηρεσίες για ανταπόκριση σε περίπτωση συναγερμού σε ώρες εκτός του κανονικού ωραρίου η οποία θα πρέπει να καταβάλλεται μέσω του Κρατικού Μισθολογίου, ώστε να γίνονται αυτοματοποιημένα και ομοιόμορφα όλες οι σχετικές αποκοπές, και
- (γ) την υποομάδα δαπανών 03100 «Άλλα Λειτουργικά Έξοδα» (Άρθρο 03114 "Φιλοξενία"). Στο άρθρο αυτό θα πρέπει να χρεώνονται δαπάνες που αφορούν:
 - ποτά που προσφέρονται κατά τη διάρκεια υπηρεσιακών επαφών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών Διευθυντών, συνεδριάσεων/συσκέψεων διαφόρων κρατικών αξιωματούχων του κράτους, σύμφωνα με τις εγκρίσεις που δίνονται από καιρού εις καιρό,
 - χρεώσεις για φιλοξενία και/ή καταβολή αεροπορικών εισιτηρίων για κάθοδο στην Κύπρο ξένων αποστολών ή αντιπροσωπειών. Σε τέτοιες περιπτώσεις σχετική είναι και η Εγκύκλιος του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και

Προσωπικού για το εν λόγω θέμα με αρ. 1742 και ημερομηνία 3/1/2024, η οποία αναφέρει ότι σε εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό που μετακαλούνται από κρατικές υπηρεσίες μπορεί να καταβάλλεται το αναθεωρημένο ημερήσιο επίδομα συντήρησης ύψους €185 για την κάλυψη των εξόδων διαμονής, διατροφής, διακίνησης και άλλων προσωπικών εξόδων τους κατά την παραμονή τους στην Κύπρο, και

- τυχόν προσφορά δώρων από κυβερνητικούς αξιωματούχους και Γενικούς Διευθυντές Υφυπουργείων/Υπουργείων η οποία θα πρέπει να γίνεται με φειδώ και εκεί και όπου κρίνεται ότι είναι όντως επιβεβλημένη για λόγους σύσφιξης σχέσεων και άλλων συναφών.

(δ) τις δαπάνες που αφορούν υπηρεσίες καθαριότητας οι οποίες θα πρέπει να χρεώνονται στο κονδύλι 03152 «Καθαριότητα Γραφείου» και όχι στο κονδύλι 03583 «Αγορά Υπηρεσιών».

41. Επισημαίνεται ότι, αιτήματα για **παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων**, όπως και όλα τα αιτήματα που αφορούν θέματα Π/Υ, θα πρέπει να υποβάλλονται οπωσδήποτε μέσω των λογιστηρίων του κάθε Υπουργείου / Υφυπουργείου / Τμήματος / Ανεξάρτητης Υπηρεσίας, με βάση τις νενομισμένες διαδικασίες. Σχετική είναι η Εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών για τις μεταφορές πιστώσεων με αρ. 1564 και ημερομηνία 4/1/2018.

42. Όσον αφορά τη διαδικασία για μεταφορά πιστώσεων μεταξύ οικονομικών ετών, σημειώνεται ότι, δεν θα εφαρμοστεί μεταξύ των ετών 2023–2024.

43. Οι πιστώσεις που αφορούν **χορηγίες** προς οργανισμούς δημοσίου δικαίου και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης θα παραχωρούνται κατά τη διάρκεια του έτους κατανομημένες σε τέσσερις δόσεις ανά τρίμηνο, **κατόπιν υποβολής κατάστασης ταμειακής ροής και τραπεζικών υπολοίπων**. Για την καταβολή των χορηγιών θα πρέπει να ακολουθείται η Εγκύκλιος του Γενικού Λογιστηρίου με αρ. 6 και ημερ. 1/12/2023.

44. Σε σχέση με τη **μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**, επισημαίνεται ότι από 1/7/2024 θα υπάρξουν σημαντικές διαφοροποιήσεις, αφενός λόγω των συνενώσεων 93 οντοτήτων (30 δήμων και 63 κοινοτήτων) οι οποίες θα αποτελέσουν τους 20 νέους δήμους, όσο και με τις συνενώσεις σε επαρχιακό επίπεδο, των Συμβουλίων Ύδρευσης και Αποχέτευσης, των θεμάτων παραλαβής, επεξεργασίας και γενικά διαχείρισης των αποβλήτων της Επαρχίας, ως επίσης την Αδειοδότηση της Ανάπτυξης (έκδοση πολεοδομικών αδειών και αδειών οικοδομής) κάτω από τους πέντε (5) Επαρχιακούς Οργανισμούς Αυτοδιοίκησης. Για το θέμα αυτό, θα εκδοθεί σύντομα σχετική ενημερωτική εγκύκλιος από το Υπουργείο Εσωτερικών, στην οποία θα παρατίθενται αναλυτικά οι αλλαγές που θα επέλθουν με την εφαρμογή των σχετικών νομοθεσιών.

45. Σε ότι αφορά τις **τοποθετήσεις λειτουργιών στο εξωτερικό – επιδόματα εξωτερικού** τονίζεται ότι, όλα τα επιδόματα θα πρέπει να δίνονται με όσο το δυνατό μεγαλύτερη φειδώ ώστε να επιτευχθεί ο στόχος για εξοικονομήσεις. Ειδικότερα για το επίδομα εξωτερικού κατά την επιλογή των ατόμων **που θα τοποθετούνται στο εξωτερικό**, θα πρέπει να προωθούνται υπάλληλοι που βρίσκονται σε χαμηλότερη μισθολογική κλίμακα. Για τα επιδόματα αυτά έχει περιληφθεί πρόνοια στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών.

46. Για τον **εμπλουτισμό δημοσίων κτιρίων με έργα τέχνης** υπενθυμίζεται η υποχρέωση και συμμόρφωση με τις πρόνοιες του περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημοσίων Κτιρίων με Έργα Τέχνης (Διαδικασίες και Υποχρεώσεις) Νόμου του 2009 (Ν.57(Ι)/2009). Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Νόμο αυτό, κατά το στάδιο της ετοιμασίας του σχετικού προϋπολογισμού για την ανέγερση οποιουδήποτε δημόσιου κτιρίου πρέπει να λαμβάνεται από τον αρμόδιο φορέα, με βάση τον Νόμο, πρόνοια, ώστε ποσοστό τουλάχιστον ίσο προς 1% του συνολικού κόστους ανέγερσης του κτιρίου, να διατίθεται για τον εμπλουτισμό του με έργα τέχνης. Η επιστολή του Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας με αρ. φακ. 14.8.01 1/2 και ημερ. 21/7/2020 είναι σχετική.

47. Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του με αρ. 86.828 και ημερ. 6/2/2019, ενέκρινε την εφαρμογή και λειτουργία **του προγράμματος ΕΞΑΝΤΑΣ** για σκοπούς ηλεκτρονικής παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης του Κυβερνητικού Έργου. Μέσω του συστήματος, παρέχεται ολοκληρωμένη εικόνα για το σύνολο της υλοποίησης του προγράμματος διακυβέρνησης καθώς και δυνατότητα για άμεση παρακολούθηση των πολιτικών και κυριότερων θεμάτων κυβερνητικής πολιτικής και έργων που εξαγγέλθηκαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των δεδομένων σημαντικό είναι όπως η πληροφόρηση/παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων που διοχετεύεται στο σύστημα ΕΞΑΝΤΑΣ να επικαιροποιείται, ως οι σχετικές οδηγίες ανά τρίμηνο και τα έργα όπως και τα κονδύλια των δαπανών θα πρέπει να συνάδουν με τις πρόνοιες που περιλήφθηκαν στον κρατικό προϋπολογισμό.

48. Το Άρθρο 13 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), αναφέρεται στις αρμοδιότητες του **Ελέγχοντα Λειτουργού**. Περαιτέρω, το Άρθρο 7 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(Ι)/2014) και η Εγκύκλιος Αρ.1 και ημερ. 1/12/2023 του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, αναφέρεται στις ευθύνες των ελεγχόντων λειτουργών και ποινικοποίηση της όποιας υπέρβασης.

49. Με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 60.418 και ημερομηνία 15/06/2004, της σχετικής Εγκυκλίου του με αρ. 127 και ημερ. 30/1/2014 καθώς και της επιστολής του Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό φακ. Υ.Σ. 05.05.013 και ημερ. 19/5/2022 προς τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου και τους Υφυπουργούς παρά τω Προέδρω, οι **Προτάσεις που υποβάλλονται στο Υπουργικό**

Συμβούλιο σχετικά με θέματα για τα οποία συνεπάγονται οικονομικές δαπάνες πρέπει απαραίτητα να ενσωματώνουν τις απόψεις του Υπουργείου Οικονομικών. Παράλειψη αναφοράς των απόψεων του Υπουργείου Οικονομικών, δικαιολογείται μόνο αν το Υπουργείο Οικονομικών δεν διατύπωσε τις απόψεις του εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία λήψης του προσχεδίου Πρότασης. Όλα τα Υπουργεία/Υφυπουργεία/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες, όταν υποβάλλουν προς το Υπουργείο Οικονομικών Προτάσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο, θα πρέπει να παρουσιάζουν την ακριβή κοστολόγηση της Πρότασης. Σχετική η εγκύκλιος του ΓΔ του Υπουργείου Οικονομικών με αριθμό 1710 και ημερ. 8/7/2022.

50. Όσον αφορά την ετοιμασία **Προϋπολογισμού στη Βάση Δραστηριοτήτων (ΠΒΔ)** το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεννόηση με το Γενικό Λογιστήριο εξετάζουν εναλλακτικές λύσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η ετοιμασία του ΠΒΔ, με τη χρήση μηχανογραφικού συστήματος, και σχετικές οδηγίες θα δοθούν εν ευθέτω χρόνω.

51. Σε ότι αφορά την αγορά **Μηχανογραφικού εξοπλισμού**, οι δαπάνες που αφορούν αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού (πχ ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές, κλπ), ο οποίος περιλαμβάνεται στο e_procurement, θα πρέπει να επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας που αποτελεί τον χρήστη και «ιδιοκτήτη» του εξοπλισμού. Την ευθύνη για την παραγγελία του εξοπλισμού από το «e_procurement» έχει ο αρμόδιος λειτουργός κάθε υπηρεσίας «ιδιοκτήτη», υπό την προϋπόθεση ότι έχει εξασφαλιστεί η εκ των προτέρων έγκριση του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ), μετά από αξιολόγηση της ανάγκης. Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που ο μηχανογραφικός εξοπλισμός αφορά ανάγκες για νέες προσλήψεις προσωπικού, για τις οποίες έχει προγραμματιστεί διορισμός από την ΕΔΥ εντός του έτους, δεν απαιτείται η έγκριση του ΤΥΠ.

51.1 Για τις περιπτώσεις, που απαιτείται αγορά μηχανογραφικού εξοπλισμού, που δεν περιλαμβάνεται στο «e_procurement», και δεν αφορά σε μηχανογραφικό εξοπλισμό πληροφοριακών συστημάτων, η παραγγελία και αγορά θα τυγχάνει χειρισμού από το ΤΥΠ, με επιβάρυνση του προϋπολογισμού του.

51.2 Οι πληρωμές που αφορούν δαπάνες για ανάπτυξη νέων πληροφοριακών συστημάτων/έργων μηχανογράφησης και ψηφιοποίησης, ή επέκταση/ αναβάθμιση υφιστάμενων, για τα οποία οι απαιτούμενες πιστώσεις έχουν περιληφθεί στη συγκεντρωτική πρόνοια 07681.3 «Αγορά Μηχανογραφικού Εξοπλισμού, Προγραμμάτων και Υπηρεσιών» στον Προϋπολογισμό του ΤΥΠ (Κεφάλαια 032111 ή 032171), θα πρέπει να γίνονται από την υπηρεσία «ιδιοκτήτη» του συστήματος, αφού προηγηθεί μεταφορά των απαιτούμενων πιστώσεων από τον Προϋπολογισμό του ΤΥΠ, σε κατάλληλα αναπτυξιακά άρθρα του προϋπολογισμού της υπηρεσίας «ιδιοκτήτη». Η μεταφορά θα γίνεται μετά από επιστολή του ΤΥΠ προς το Υπουργείο Οικονομικών, στην οποία θα υποδεικνύονται οι απαιτούμενες πιστώσεις που απαιτούνται, σύμφωνα με την πρόοδο στην υλοποίηση του έργου, και το άρθρο στο οποίο θα γίνει η μεταφορά, αναλόγως της φύσης της δαπάνης (07652.3 «Αγορά Μηχανογραφικού Εξοπλισμού» ή

07752.3 «Αγορά Λογισμικών» ή 07755.3 «Ανάπτυξη/ Αναβάθμιση Ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων»). Η διαδικασία των τεχνικών προδιαγραφών, προσφορών, και επίβλεψης θα συνεχίσει να διενεργείται από το ΤΥΠ, ως το αρμόδιο τεχνικό τμήμα, ενώ οι πληρωμές θα γίνονται από το Υπουργείο/ Υφυπουργείο/ Ανεξάρτητη Υπηρεσία «ιδιοκτήτη» του συστήματος, νοουμένου ότι έχουν γίνει αποδεκτά τα παραδοτέα από την ομάδα έργου.

51.3 Σημειώνεται ότι, δεν μπορούν να υλοποιηθούν νέα έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης πέραν των €300.000, εάν δεν έχει εξασφαλιστεί η έγκριση του από το ΥΦΕΚΨΠ, σύμφωνα με την Εγκύκλιο Επιστολή του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (ΥΦΕΚΨΠ), ημερομηνίας 22/6/2020.

X. Εκτιμήσεις Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

52. Οι εκτιμήσεις/εισηγήσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού αναφορικά με τον Προϋπολογισμό του 2024, της τρέχουσας Δημοσιονομικής Κατάστασης καθώς και άλλα συναφή θέματα που αφορούν τον Προϋπολογισμό καταγράφονται σε σχετική Έκθεση, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα της ΒΤΑ (www.parliament.cy).

XI. Επίλογος

53. Σε σχέση με την κυπριακή οικονομία για το 2024, η οικονομική αβεβαιότητα λόγω των σοβαρών γεωπολιτικών εξελίξεων, που πηγάζουν από τον Ρωσο-Ουκρανικό πόλεμο και τον πόλεμο στην Μέση Ανατολή, συνεχίζεται. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται προσήλωση στην υλοποίηση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας με δημοσιονομική υπευθυνότητα και ετοιμότητα για αντιμετώπιση τυχόν προκλήσεων.

54. Στο πλαίσιο της ετοιμασίας του Προϋπολογισμού τέθηκαν ανώτατα όρια δαπανών ανά Υπουργείο/Υφυπουργείο/Ανεξάρτητη Υπηρεσία. Με βάση τις οροφές αυτές καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια να συνταχθεί ένας **ισορροπημένος και αναπτυξιακός Προϋπολογισμός** για υλοποίηση των Στρατηγικών Σχεδίων των Υπουργείων/Υφυπουργείων/Ανεξάρτητων Υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποφεύγονται αιτήματα προώθησης μη προϋπολογιζόμενων πολιτικών ή/και σχεδίων καθώς και άλλων αιτημάτων τα οποία οδηγούν αναπόφευκτα σε αυξημένες δεσμεύσεις ή/και δαπάνες, και αποφυγή κατάθεσης Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών στη ΒΤΑ.

55. Σε συνάφεια με το πιο πάνω, υπενθυμίζεται για ακόμη μία φορά, ότι στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων σας ως Ελέγχοντες Λειτουργοί, θα πρέπει να διασφαλίζεται και η συγκράτηση λειτουργικών δαπανών, ώστε εντός της υπηρεσίας σας να γίνονται τέτοιες ρυθμίσεις οι οποίες θα επιφέρουν εξοικονομήσεις, όπως μεταξύ άλλων, η ανάγκη περιορισμού χρήσης χαρτιού (π.χ. με περαιτέρω αξιοποίηση του eοasis), το οποίο θα αποφέρει και περιβαλλοντικά οφέλη, αλλά και άλλων εσωτερικών ρυθμίσεων.

56. Επισημαίνεται ότι, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην προώθηση των μεταρρυθμιστικών και αναπτυξιακών έργων και παρεμβάσεων, τα οποία θα διασφαλίσουν την ενδυνάμωση και εμπλουτισμό του οικονομικού αναπτυξιακού μοντέλου. Ιδιαίτερα, η υλοποίηση των έργων του επενδυτικού Προγράμματος «ΘΑΛΕΙΑ 2021-2027» και του ΣΑΑ, αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην επιτάχυνση της ανάπτυξης και στην ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας.

57. Όπως κάθε χρόνο, προσβλέπω στη στενή συνεργασία και στον επαγγελματισμό όλων μας για την ορθολογική υλοποίηση του Προϋπολογισμού του 2024 και ΜΔΠ 2024 - 2026, με βάση τις νομοθετικές και άλλες ρυθμίσεις.

Γιώργος Παντελής
Γενικός Διευθυντής
Υπουργείου Οικονομικών